

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редації: 29-41.
• Друкарні: 29-36.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Новий календар.

„Переговори були довгі і зкінці довели до того, що різниця між тим, чого хочуть Своїти і що їм Маммажу-Ко знісуть, становив лише 5 м.

Товари
благатні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок Ч. 29.
278 178—180 Телефон 25-55.

Смішно й говорити про те, щоб Японія не завоювала таку суму. Як добре вже писала ваша преса, сама мобілізація коштувала більше. Світи остаточно відкинули пропозицію ціну і переговори розбилися.

«А якже пояснити собі алармучі вісти про війну?»

«Відомості про небезпеку війни на Далекому Сході не приходять із Далекого Сходу. Я сам зовідую про неї щодня з європейської преси. Тільки тут говориться про війну. І цікаво, що ці алармучі вісти про війну розлятаються кожний раз, коли настає якась зупинка чи перешкода в переговорах про манджурську залізницю. Уряд Манджу-Ко має таке враження, що — Світам не валежить на тому, щоб справа залізничної була вирішена. Манджурська преса зазначає, що Світи, якщо не бажають війни, то щонайменше хочуть викликати непорозуміння».

«А арешти совітських урядовців?»

«Манджурська поліція вислідила, що китайські бандити, які виконували напади на манджурську залізницю, були у зв'язку зі совітськими урядовцями цієї залізничної. Чи цей їх зв'язок мав політичні мотиви, це манджурська поліція не обходить. Японія цікавиться цим слідством лише тому, що при цих атаках втратили життя деякі японські громадяни».

«Чи цей бандитизм не видається вам чимось незвичайним?»

«Манджу-Ко це країна бандитів»

«Може це написати?»

«Алеж це загально відома річ, тільки що цим разом показалося, що провідники бандитів тягнуть до третього інтернаціоналу».

«У світовій пресі з одного боку пишеться про совітські інтереси в Китаю, а з другого про японський імперіалізм. Яка ваша думка про це, пане міністрі?»

«Комуністичний рух у Китаю є досить сильний. У Японії є багато таких, які бояться, що це спричинить хаос у Китаю. Але це не має нічого спільного з нашою проблемою — це справа Китаю».

«А Японія не думає вмішуватися?»

«Подивіться: Китай — величезний простір. Порівняйте його з Японією. Не можемо там нічого зробити. А Манджу-Ко? Це неважлива держава і ми не хочемо її анексувати, як це про нас

говориться. Це ж був би абсурд! Колиб ми хотіли анексувати Манджу-Ко то не булиб допомогали пасіти на престіл манджурському царю. Про Манджу-Ко дбаємо і його охороною тому, що воно заопікувалося японцями в часі протипонського бойкоту в Китаю. Правда, нині маємо там впливи і багатьох наших людей є манджурськими урядовцями, але до внутрішніх справ Манджу-Ко не вмішуємося».

«Чому Японія зброїться?»

«Японія зброїться лише тому, що Світи послали військо на Далекий Схід. Ми не вислали ще ні одного воїна на манджурсько-совітську границю. Ми є тільки приготувані а нині — на жаль — кожна держава мусить бути приготуваною. В основі ситуації на Далекому Сході лежить непорозуміння. Світи не вірять у добру волю Японії, але це часом зміниться, а про японсько-совітську війну перестануть говорити, як лише вирішиться справа манджурської залізничної. Говорите про німецько-японський тайний договір? Так, нас підозрюють, що ми такий договір заключили, але це неправда. В часі світової війни ми були на боці Франції, а тепер в часі миру ми є приятелями всіх. І з Францією, і з Німеччиною живемо в однакових добрих відносинах і більше нічого».

«З цього усього виходить, що до совітсько-японської війни, на вашу думку, пане міністрі, не дійде?»

«Можливості війни не виключаємо, але Японія про війну не думає».

«Потребуєте нових територій?»

«Але не таких».

«Потребуєте вугля і міді?»

«Одно й друге є в Манджу-Ко, а не на Сибірі. В Європі панує багато неточних поглядів про Японію та про наші воєнні наміри. В дійсності ми такий сам наріз, як і кожний інший. Ані один наріз на світі, мій пане, не хоче нині війни. Всі хочуть жити і працювати в мирі. І ми цього хочемо. Якщож дійде до війни на Далекому Сході, то дійде з якоїсь досі невідомої причини».

М—н.

Ширіть наш часопис!

Можливість змін в уряді.

ПАРИЖ, 7. 9. ПАТ. Преса містить деякі агенції Радіо з Варшави про можливість змін у складі польського уряду. Зміни мали би стати у зв'язку з закордонною політикою теперішнього кабінету

Китай кандидує до Ради Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. До Женеви прийшли делегати Китаю до Ліги Націй Ку-Тай-Ші. Китайський уряд робить заходи, щоб Китай вступив до Ради Ліги Націй, як найбільшій азіатській державі.

Австрія обвинувачує Югославію.

ВІДЕНЬ, 7. 9. ПАТ. Австрійський міністр закордонних справ Вальденег в інтерв'ю з журналістами про взаємини між Австрією та Югославією заявив, що німецькі націонал-соціалісти перенесли в останніх часах свою діяльність з Баварії до Югославії. Головним осідлом є Марібор. Міністр сподівається, що югославський уряд докаже світові свою непричастність з інтрами гітлерівців проти Австрії. На заяву французького журналіста, що уряд офіційно заперечив свою непричастність, міністр Вальденег заявив: «На жаль, головний націонал-соціалістичний агітатор Камергоф перебуває постійно на кордоні Югославії. Сподіємося, що Франція зверне увагу югославському уряду на загрозу миру від дальшого підтримування протистрійських інтриг».

БАРТУ У ЖЕНЕВІ.

ПАРИЖ, 7. 9. ПАТ. Вчора в гоц. 23.25 відхав з Парижа до Женеви міністр Барту з англійським міністром Іденом. Мін. Барту рішуче заперечив перед англійськими журналістами, ніче би між Францією і Італією діяло до згоди, щоб перешкодити дозброєнням Німеччини

Литва піддержить СССР.

РИГА, 7. 9. ПАТ. Міністр закордонних справ Литви Лозорайтіс в інтерв'ю з литовським еміграфічною агенцією заявив перед відходом до Женеви, що вступлення СССР до Ліги Націй зміцнить солідарність народів та збільшить увагу Ліги. Литва і СССР обидва приєднаються до Охідного Лікарня вважає литовський раз зацікавленням довіри і збереженням миру у Європі на основі права і справедливості. Тому литовський уряд ставиться прихильно до ідеї такого договору.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ВЕРЕСНЯ 1934.

БОГДАН НИЖАНКІВСЬКИЙ

Собака справа.

(Нарис.)

Він називався Сосон. Його засудили на смерть і він уже зник до цього. Мусів умерти, так, як я. Був спокійний. Він знав, що воно неминує. Яка різниця: знати свою годину смерті — чи не знати? Я більше подивляю того, що йде на смерть, ніж того, по кого вона приходить сама. Злочинець? Так. Але людина. Нерви його були зривовані — й це не була збайдужілість. Це був спокій. І здавалося, що так буде до останнього дня. Аж сталося. Він захотів жити, як усі, що за мурами, в юрбі, між лабіринтами вулиць — вільні. Він сподівався. Що заворушило в ньому цей спокій?

В'язничний сторож.

І саме з тієї хвилини починається ця собака справа. Вони були знайомі. Рік, два, десять літ — і хто знає. Сосон не говорив. Одного дня сказав, що це його найбільший ворог. Якесь старі порахунки, давні, сусідські. Як і саме — це маловажне. Сторож мусів говорити те саме. А може й розповідав докладніше, а може зовсім мовчав? Може вже від першого дня в його голові зродилася була ця злочинна думка? Хто знає.

Сосон називав сторожа — Цыник.

В келії сидів я й він, Сосон. Судив нагальний суд. За словами адвоката розправа тривати 5 днів. І так було справді. В дев'ятій годині Сосон відвозили до суду — популудні привоили знову. Сосон був спокійний. Знав, що вислід буде: шибениця. (Адвокат говорив інакше — але думав так само). Біль? Це дрібниця. Кілька хвилин... Часом говорив: „Я боявся болю — тепер ні й тимсамим не боюся смерті. Невідомо? Може бути цікаве, але страшне?“

Життя, що плало поза мурами в'язниці було йому байдуже, нецікаве. Родина також. Як в обійзну зевлю — задивлений був у дошки своєї домовини.

На день де проголошення присуду Сосон, як звичайно, привезли зі судової салі і сторож Цыник грюкнув за ним дверми келії.

Сосон був інший. Непомітно, але я, що знав кожний відрух його м'язів і владі, спостеріг, що в ньому зайшла якась переміна. Минуло кілька годин, а він мовчав. Дивився на закратоване вікно — і мріяв. Так, мріяв не порушило. Це не була безвильдана пригноблена сумовитість, це просто була якась мрія. Яка? Я не питав. Знав, що скоріше, чи пізніше він сам скаже. Бо мрія це динаміт. Розсаджує й потребує вирядитись.

Було пізно. За мурами хвилювала ніч, а в келії холодна тиша. Сосон не спав.

— Ти...

Голос його був ніжний і тремкий.

Я підніс голову.

— Ну?...

— Знаєш, мене не повісять. Я буду вільний.

Я цього не сподівався. Мені здавалося, що Сосон горячує.

— Вільний?... Хто тобі таке набрехав?...

— Ніхто. Це правда. Буду вільний.

Я сів на тапчані.

— Дивно...

— І мені спершу було дивно. Але тепер ні. Знаєш, хто мені це казав?

— Сторож.

— Сторож?...

— Так, той Цыник. Він добряга. Що ми воруговали — це була страшна помилка. Він обіцявся мені допомогти. Просто втечу — і то п'ятнадцять хвилин перед виконанням присуду. — На п'ятнадцять хвилин?...

Ви знаєте, що це таке сподіватися? Сподіватися чогось кращого? Проти призначення і

вірити в це? Знаєте, що це таке захотіти жити, маючи перед собою поперечний шибениці Сосон горів. За той час він більше пережив, ніж за ціле своє життя. Він хотів жити.

Другого дня рано, Сосон ідучи на розправу, сказав: „Це забава. Я буду вільний. Ний обговоримо докладніше“. Я бачив, як Цыник скрививши кутики вуст, усміхнувся.

Сосон засудили: шибениця, шоста година вранці. Але він цього не брав під увагу. Шибениця? Вона була далеко — і з кожною хвилиною меншала. Його мали перевести до окремої келії. І тоді він розказав мені, як то він звольниться на волю.

Він казав: „Я буду мати револьвер. Правдивий, з бубном, на шість набойів. Дасть мені Цыник. Нині — зараз, як буде переводити мене до другої келії. А потім уже все повинно піти легко. Пів до шостої мають прийти до мене — не знаю хто. Якийсь сторож. Цыник не буде. Цей сторож має вивести на коридор і де буде чекати священник — і всі цікаві. Там пер уважай. При кінці цього коридору ліворуч є сходи. 24 ступні в долину. 25 метрів партерного коридору і брама. За нею вулиця. На брамі стоятиме Цыник. Це плин. Що я маю робити? Небагато. Імовірно треба буде постріляти сторожа. А що? Я хочу жити. Власне теперішнього».

Так говорив Сосон. Я не сказав ні слова. Мені було трохи дивно. Як у книжці. Але так мало бути. Сосон до хвилини, коли його мали перевести до окремої келії, говорив дуже багато. А все про життя, що гуркотить й перебивається між мурами кам'яниць, про товаришів, про рідне...

— Знаєш, це буде великий крик. Газети, поліція, спліткарська публіка. Одне слово: сензація! Для них це буде новий злочин. Те, що я хочу жити — для них незрозуміле. Дуже шогуб і жити? Це місенітизм! Але воно так. Ціну життя я пізнав тепер, маючи змогу звільнитися.

— Аби тільки пошастило.

Наша культурна нужда.

III. БІБЛІОТЕКИ.

Бібліотеки у кожного культурного народу відіграють першорядну роль для поширення знання, для задоволення культурних потреб широких мас населення. Вони становлять звичайно дуже важку категорію відборців друкованого слова. Як представляється бібліотечна справа в Польщі взагалі, а спеціально у нас?

За даними Головного Статистичного Уряду у 1929 р. існувало в Польщі 33.706 бібліотек, що мали 14.869.490 томів книжок. Більше двох третин усіх бібліотек (67,5 пр.) припадало на бібліотеки при народних школах, поверх чвертинні (27,5 пр.) на публічні бібліотеки, 3,9 пр. на бібліотеки при середніх школах, 1,0 пр. на учительські бібліотеки при школах, 0,1 пр. на бібліотеки при вищих наукових заведеннях (числом 20). Книжок припадало найбільше на публічні бібліотеки (41,0 пр.) відтак на бібліотеки при народних школах (21,2 пр.), на бібліотеки при школах вищих (17,9), середніх (16,5), а на учительські бібліотеки 3,4 пр. Пересіч томів книжок для всіх бібліотек разом дорівнює 441 на бібліотеку, зокрема на бібліотеку при вищих наукових заведеннях 132.362 томів, при середніх школах 1839, а учительських бібліотеках 1472 томів, у бібліотеках публічних 659 томів і в бібліотеках при народних школах 139 томів. Як бачимо, бібліотек у Польщі є досить багато, але всі вони, з винятком бібліотек при вищих народних заведеннях, дуже бідні на книжки, особливо бібліотеки публічні, що мають обслуговувати загальне населення, бог шкільні бібліотеки є звичайно недоступні для посторонньої публіки.

Із загального числа 9267 публічних бібліотек належало: товариствам 8.413, або 90,8 пр., міським урядам 60, громадським урядам 187, парохіальним урядам 251, іншим власникам 356. На бібліотеки товариства припадало 88,2 пр. всіх книжок публічних бібліотек. Як бачимо про постачу широким верствам населення книжки з публічних бібліотек, дбає само населення. Дев'ять десятих усіх бібліотек припадає на бібліотеки товариства. Роль публічних установ під цим оглядом дуже мізерна.

Дуже цікава статистика національного покладу публічних бібліотек. З 9.267 всіх публічних бібліотек на поляків припадало 7.053, або 76,1 пр. загального їх числа, на українців 1271 — 13,7 пр., на жидів 662 — 7,2 пр., на німців 140 — 1,5 пр., на білорусинів 48 — 0,5 пр., на інші народності 93 — 1,0 пр. Всі

публічні бібліотеки мали 6.109.921 томів книжок, з того на польські бібліотеки припадало 4.880.273 томів, або 79,9 пр., на українські бібліотеки 265.399 томів, або 4,3 пр., на жидівські 12,6 пр., на німецькі 2,5 пр., на білоруські 0,1 пр., на інші 0,6 пр. Пересіч книжок у бібліотеках така: жидівських 1165, німецьких 1071, польських 692, українських 209, білоруських 168, інших 378.

І тут маємо те саме явище, що й при періодичних і неперіодичних друках. Процентова участь поляків, жидів і німців у бібліотеках і публічних книжках значно вища їх процентової участі в числі населення, а в українців і білорусинів справа стоїть навпаки. Мізерною є наша літературна продукція, не ліпше представляються й наші публічні бібліотеки, що мають завданням зробити книжку доступною для найширших мас людности.

Не знати, які саме бібліотеки офіційна статистика підпадає під категорію публічних бібліотек. Треба думати, що сюди входять теж бібліотеки таких товариств, як наші читальні „Просвіти“. В такому разі реєстрація публічних бібліотек збила далеко не всі такі бібліотеки. Зі звіту Т-ва „Просвіта“ довідаємось, що в 1928 р. при читальнях „Просвіти“ існувало 1923 бібліотеки. Отже з українських публічних бібліотек одних читальняних було значно більше, ніж офіційна статистика вказує їх усіх, а крім читальняних бібліотек існує ще багато бібліотек при інших товариствах. Коли ж узяти на увагу, що бібліотеки при москвофільських товариствах зараховуються до українських (русиських), то офіційна статистика вказує їх дійсно мало. Та коли не всі українські бібліотеки підлягли реєстрації, то треба думати, що те саме сталося й з бібліотеками інших національностей, що з них також багато не взяли на увагу. У такому випадку треба прийняти, що процентове відношення бібліотек поодиноких національностей відповідає дійсності, зрештою знаходиться підтвердження в процентовому відношенні періодичних і неперіодичних видань на підставі статистики національних мов. Уявляємося це така табеля:

національності	періодичні видання в %	неперіодичні видання в %	бібліотеки в %
поляки	84,3	83,7	76,1
українці	3,5	2,9	13,7
жиди	5,1	7,1	7,2
німці	5,1	1,5	1,5
білорусини	0,3	0,3	0,5
інші	1,7	4,5	1,0
	100,0	100,0	100,0

З цієї табелі бачимо, що українських бібліотек розмірно навіть дуже багато, а порівнянні до періодичних і неперіодичних видань, різниця між процентом бібліотек і періодичних та неперіодичних видань досить велика на користь бібліотек, коли у поляків як і заходять невелика різниця, то на користь періодичних і неперіодичних видань. У інших народів ця різниця — в ту або другу сторону — також невелика. З цього можна робити висновок, що коли багато українських бібліотек не підлягає реєстрації, то ще більше таких бібліотек було у поляків. А не зареєстровано цих бібліотек мабуть тому, що вони не дійсні, існують тільки на папері.

Але й зареєстровані публічні бібліотеки, як видно з пересічного числа книжок в них, є дуже мізерні, особливо українські. Ще мізерніше, як це знаємо з обсервації деяких бібліотек при українських товариствах, представляється їх діяльність. Вони не доповнюються на час свіжо виданими книжками, або взагалі не мають підходящих книжок до читання. Наприклад багато читальняних бібліотек крім кількох десятків книжок старих видань „Просвіти“, цілих інших книжок не мають і хтось охочий до книжки — не тільки на селі, а навіть в більшому місті — не годен її дістати, а купити не має за що. А „Просвіти“ мають, як читальні „Просвіти“, пресів для того й існують, щоб гуртом придбати те, що є необхідне для однини. Навіть заможна людина не годна передплачувати всі ті часті й купувати всі ті книжки, які вона хотіла б мати й читати. А 50—100—200 бідних людей, організованих у товариство, при допомозі зібраних грошових вкладок можуть це робити і кожний дешевим коштом має би до читання те, що хоче, до чого душа летить. В цьому саме і сила всякого гуртовництва.

Якби так усі наші читальні „Просвіти“, кооперативи, кружки „Рідної Школи“ й „Сільського Господаря“ і т. п. організації передплачували хоч по одному примірникові обох наших щоденників та головніших тижневиків й місячників для користування своїх членів, а кожний наш зі самостійним заробітком інтелігент також передплачував хоч один якийсь часопис, відповівши до своїх симпатій, то наші періодичні видання виходили б не в кільку тисяч, а часто й кількохсот примірників, а кількадесять тисяч примірників, не боролось би з матеріальними труднощами, були б кращі й дешеві, ніж тепер. Бо цікавість і дешевість часопису стоїть у простій залежності від його накладу, від числа передплатників і читачів. Те саме з неперіодичними виданнями. Головними відборцями і коьпортерами періодичних і неперіодичних видань повинні бути різні суспільні організації, передовсім організації просвітні. Коли вони цього не роблять, то значить, не виконують свого першого і головного завдання. Отже поправа ситуації на видавничому фронті залежить від відповідного виконання суспільними організаціями своїх завдань у культурній діяльності. Ці завдання виконують тепер кепсько, або не виконують зовсім, тому так нуждемо представляється наша преса і наша книжкова продукція. Вину за це поносить наша провідна інтелігенція, що стоїть на чолі суспільних організацій на місцях і в центрі.

Андрій Вовчанський.

Бойкот соймику у Мемелі.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що скликане на вчора пологудні засідання соймику у Мемелі не відбулося тому, що не прийшло відповідне число членів. Зпоміж 29-ох послів прийшло 13. Німецьких послів закликали перед засіданням на поліцію, де залядали їм, що надуживають своїх мандатів. Тому засідання сойму відложили. Німецьке Інформаційне Бюро додає, що литовський губернатор бештнув свою мету, Литовська директорія залишається далі при владі, хоча більшість соймику виступав проти неї.

Заворушення в Тунісі.

ТУНІС, 7. 9. ПАТ. У Модіні дійшло до заворушень тубильців. Їх вбиті і ранені. Причиною заворушень був розпорядок генерального реалента, який за угодою бел Тунісу приказав провідникам останніх заворушень переселитися до полудневого Тунісу. Населення стануло в обороні своїх провідників. Дійшло до кровавих сутичок з поліцією. Один жанірам і трьох тубильців убиті. Щойно відділи війська, дислані до Модіну, привернули лад.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчатись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче дозвідатись, як де говорити український ларіа, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА“

— щільний, всебічний викладом УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 за. річно, 3 за. піврічно, 1,60 чвертьрічно. За границею: в Європі 9 за., поза Європою 2 амер. долари. Зразкове число 50 гр. Ковто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редації й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.

Як додаток до „Рідної Мови“ виходить тижнячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ“. — Передплата: 3 за. річно; за границею: в Європі 5 за., поза Європою 1 амер. долар.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

— Мусить!
— А як ні?...
— Ти дурень. Не сміє! Тепер не сміє!...

Сосон замовк. Довгими кроками ходив по забрудженій доліві й дивився кудись поперед себе. Описав переводили його до окремої келії. Перед відходом я стиснув йому руку і сказав: „Щасливої дороги!... Хіба я міг знати, як це все скінчиться. Хіба я міг знати, що це буде собача справа?“

Я залишився самий. Думки вперто, як рядки телеграм, проходили під черепом і безкошечною чергою верталися назад. А все про Сосона. Сон, що в сусідніх келіях уже давно важким оловом склеїв попки — розвіявся. Годишн черепашиною ходою переваливалися у вічність — і я нетерплячився. Це смішно. Але я хотів уже діждатися тієї шостої години. Хотів знати, як вирішиться втеча Сосона. Ех, — вирішився вона! До вечора я не знав нічого. Могло бути всіякко. Могло бути, але не так. Хтось розказав. Чийсь поорані горячкою й бліді уста назвали це собачою справою.

Так, це була собача справа.

Пів до шостої Сосон вийшов на коридор. Позаду йшов сторож. При кінці коридору, де ліворуч губилися сходи, починалася 25-метровий простір до вулиці. Сосон цього сторожа застрелив. Як це сталося? Просто — застрелив. Куля пройшла праву шок і застрягла в потилиці. А потім... Важко говорити. Описав Цывик застріляв Сосона. І знаєш — це злочин! Стружкою крові продерся крізь шлізну браму й виповз на вулицю. Воля — і труп! Цей труп, що був людиною і сподівався, потонувши у гамір вулиці, жити. Як він умирав? Оповідати, що він сказав до Цывика:

— „Ти душогуб!“

Розумієте? І Сосон не грішив — але Цывик був Юла. Що з ним сталося — не знаю.

Але це була собача справа.

Писимайте передплати!

Причини валютних експериментів.

Авторитетне висвітлення близького співробітництва през. Рузвельта — „Золотий блок“ і його дефляційна політика.

Як відомо, відбувається тепер у Бад Айль-лен 3. міжнародна конференція для сільсько-господарських наук. Особливо стала вона гідною через висловлену там д-ром Шахтом ентузіастичну, що містить у собі господарську програму сучасної Німеччини у зв'язку з її торговельно-бізнесовими і девізовими труднощами.

Проф. Г. Ф. Воррен (Warren), близький співробітник президента З. Д. П. Америки, в розмові з д-ром Г. Бреннінгом, справознавцем газети „Берлінер Льюкаль-Анцайгер“, згадував коротко причини, що змусили його батьківщину й інші держави відступити від золотого паритету. З уваги на те, що його міркування цікаві й актуальні, подіємо їх тут у перекладі.

„Наслідок світової війни був такий, що появились різні господарські недуги і кризи. Важка криза, що почалась у 1929 р., має свої особливі причини в діянні гроша. Подібна ситуація була перед 150 роками в часі французької революції (проф. Воррен перервав докладні досади того). Але ще ніколи захитання рівноваги не було так поважне, як цим разом.

Коли прийшла франц. революція, тоді більша частина світа перестала вживати як гріш золото і срібло. Через те зменшився попит за цими двома шляхотними металами і в консеквенції впала вартість золота та срібла, а ціни на товари в усіх державах піднялись. І більше як чверть століття були ціни загальною дуже високі. Після того Європа вернулася знову до золотого і срібного покриття і разом з цим заломилась таксамо нагло торгові ціни.

Тепер бачимо теж саме! Коли вибухла війна, велика частина світа перестала вживати золото до валютарних цілей. Золото втратило свою вартість, ціни піднялись. Вони піднялись теж в Америці, дарма, що долар базувався тоді на золоті.

Після війни спробував світ повернути до золотої валюти. Франція перейшла в 1928 р. знову до золотої валюти й інші держави ввели золотий стандарт. А що ціни тоді були на рівні ок. 50 проц. вищому, як перед війною, то світовий запас золота не вистарчив і ціни знову впали на яких 60—70 проц. передвоєнного відношення (маючи на увазі золоті ціни). Наслідок того був такий, що багато країв кинуло золотий паритет.

Однак цей процес не є тототний з подібним процесом у часі війни. Тоді держави відійшли від золота, а через те погас і попит на золото. Хоч і тепер багато держав розв'язалося із золотим паритетом, то проте попит на золото не зменшився. Держави, банки, приватні особи, — всі вони тепер охотно приймають золото і за ним питають.

Коли світ спробував повернутись до золотого паритету (після війни — думає проф. Воррен), то ціни на товари впали, зате податки, довжні зобов'язання і кошти розподілу товарів залишились ті самі. З цієї нерівномірності виростає катастрофічний фінансовий груднощі. 34 держав визнали неможливим вжити дефляційну політику і кинуло золоту підставу. Тільки Голландія і Швейцарія держались передвоєнної вартості своєї валюти.

Держави стоять тепер перед такою альтернативою: або вони мусять податки, довжні зобов'язання, винагородження за услуги і тисячі інших видатків скоротити, або мусять підвищити ціну золота.

Очевидно — повинне становити проф. Воррена є спірне і не всі економісти його поділяють. Редакція німецького щоденника, з якого взяв ми повинні думки амер. економіста, заявляє, як своє „детерум цензео“, що саме у валютарних питаннях кожна держава мусить здати собі з того справу, чи на основі природних багатств не обійдеться без експериментів, чи може вона спертись на свої цінні досвіди (себто і без експериментів дати собі раду). Зазначимо, що в Польщі дефляційні

диспропорції дуже великі, тому альтернатива, що її висунув проф. Воррен, є тут особливо актуальною. До речі — про неї згадує часто і визначний польський економіст проф. Крижановський, проф. Рибарський та інші. Зрештою і Франція має дуже поважні труднощі у своїй дефляційній політиці, бо не в силі звести до доцільного відношення високі ціни товарів і недавно обнижені платні та бюджетні ошестности.

Взагалі т. зв. „золотий блок“, що вважає себе фортецею валютного порядку у світі, мусить чимало зусиль витрачувати, щоб втриматись серед пливкого валютного елементу, що окружає цю „фортецю“. До того ще — поміж державами, що туди належать, нема на ділі ніякої особливої співпраці з цього титулу. Франція, яка проводить цьому шести-державному золотому порозумінню, виявляє тепер дуже міцно „свій егоїзм“, чого особливо Польща, яка держава суто-довжницька, яка попала між богачів, не може їй простити. Весь парадокс ситуації міститься саме в тому, що Польща, яка радо підтримала Францію в будові „золотого блоку“, є на сірому кінці як серед її торговельних інтересентів, так і серед гідних кредиту клієнтів.

В. Н-вич.

3 господарів до гетта в Палестині.

НЮ ЙОРК, 20. серпня. (Вл. кор.). Жиди в Палестині можуть зійти до замкненого гетта, подібно як в європейських містах та краях, коли підуть даліше тією дорогою, якою йдуть від 1933 року — сказав учора рабін Ізраель Гольдман, президент Жидівського Національного Фонду при отворенні одинадцяті річної конвенції в готелі „Ньюйоркер“. Він подав такі факти: Первісна сіоністична колонізація в Палестині мала на цілі заселити землю жидами і зробити з них різницю в. Яких 75—90 відсотків жидівських іммігран-

тів придержувалося цієї засади. Але від 1933-го року на 40.000 жидівських іммігрантів до Палестини навіть 10 відсотків не осіло на землі а по містах. Вони закладають фабрики й інші підприємства, купують і перепродують землю, займаються різними спекуляціями зовсім так, як в американських чи європейських містах. Жидівський Національний Фонд буде всіма силами поборювати нову систему економічної політики в Палестині — заявив Гольдман.

Про деякі подвиги „Перемоги“.

Атаманщиною п. Д. Паліва від часу його усунення з УНДО ми майже не займалися, дарма, що він сам постійно нас провокує і просто гине, щоб тільки про нього писати. Ми стояли на становищі, що хоч це і сумна поява — сам той діяч і вся його діяльність, — то проте рапше годиться на тему до малих фейлетонів. А проте звертають нам увагу, що безкритичність нашої публіки така велика і такою повагою вітається у нас усяка розперезана демагогія, що неспростовувана брехня таки залишає сліди. Правдою є теж, що „Палівщина“ це не тільки окремі слова і вчинки п. Дмитра Паліва, але й ціла атмосфера, яку він довкола себе витворює, атмосфера інтриг, безвідповідальності, пустомельства, брехні, неучтва і крутиства, це ціла одна з найсумніших сторінок післявоєнного галицько-українського життя. Тому, хоч як неруло, — хоч як немілою буває всяке доторкування брудів, будемо, здається таки примушені частіше і ближче займатись сучасним і минулим роботою Д. Паліва. Будемо примушені здирати маску нечуваної „гохштапелерії“ та у правдивому світлі, на підставі дійсних, а не фальшованих фактів, виявляти обличчя того Катона громадської моралі й апостола єдино-спасенної політики, що стала виключним його монополем.

Нині покищо обмежувемося до двох пригідних і навіть — на ті цілі палівщини — зовсім другорядних та маловажних уваг.

ПРОТИ НАКЛЕПІВ НА КООПЕРАТИВНИЙ СОЮЗ У СОКАЛІ.

Кооперативний Союз з в. у. у Сокалі розіслав обійчик до всіх союзних кооператив сокальського повіту проти напастей „Перемоги“. У листі до Редакції, в якому Дирекція Союзу просить той обійчик подати до примітного відомо, сказано м. і. таке:

„Уважаємо, що даліше експериментування відомих безвідповідальних людей поважно загрожує господарчій цілості нашого повіту. Роздор та провокація це одинокий засіб, яким воює т. зв. „Перемога“, якої девіза неначе на сміх „добро нації — найвищий наказ“ — вид-

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкурентна примета ПАПІРЦІВ І ТУТОХ

„КАЛИНА“

Совіти хочуть натягнути Америку.

Як повідомляють з Москви, відмовлено совітсько-американські переговори в справі перевозних довгів. Представник Совітів у Вашингтоні Трояновський виступив з новою пропозицією, що уможливило сплату російського долгу. Однак пропозиція вважеться тісно ві справу нової позички для Совітів.

Страшна самоходова катастрофа.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. Недалеко місцевості Прероа самохід, який їхав з Львови до Женев, упав з високої дороги на сіножаті. Двох пасажирів убитих, а трьох ранених. Спадок самохіди убив теж на сіножаті двох селян.

ніе повсякчасно на першій сторінці того сьогданічного органу“.

Текст обійчика такий:

Сокаль, 4. IX. 1934.

П. Т. Управам та Н. Радам Союзних Кооператив — сокальського, бальського та радехівського району до відомо:

Хижацтво палівської демагогії довело в останньому нас до поміщення у ч. 21. двохтижневика „Перемога“ допису — видуваної брехні, яка по обов'язковому законі буде спростована в найближчому числі, тим самим чіренками і на тому самому місці, на що підписана Управа звертає всіх заінтересованих їхню увагу.

Звернена акція проти К. С. та його Управи та шкурницько-шкідницька робота палівських агітаторів примусила Управу К. С. звернутись рівночасно до Кооперативних Централь, щоб чимскорше запобігти лихові, як послідовно грозить знову захитати господарськими агендами нашої союзної кооперації.

Нам відомі пропозиції тих партійних штукарів. У наших руках докази на письмі, які змінили свої погляди ті громадські паразити, що вирікаються конструктивної праці у користь розбивацького діла!

Кооператори! По довгих злочинних експериментах К. С. станув на твердих основах! Привернено його громадську честь, матеріальну життєздатність та цинферно унагляднено велику успішність співпраці союзних кооператив і підписаної Управи.

Ми боїємо тільки над фактом розєднання та роздору поміж тими, що мають завдання бути не злими духами, а ширими дорадниками свого народу!

На кожний випадок застерігаємось проти всяких інгеренцій партійно заангажованих чин-

Мундуркові матеріали від зол. 1-80, комплетні вишивки для учениць і учнів, вивішування інтернатів і бузс. закуповувати найдешевше в Галицькій Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКИМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗІГМУНТ ЗАЛЕСКИМ вул. Воїнів. Ч. 4 1/28

ників до внутрішніх справ нашої кооперативної родини та заявляємо, що підпадаємо тільки і виключно під контроль наших верховних кооперативних властей, нашого ідейного Проводу, а ніколи під диктат палівщини чи зокрема місцевої „перемоги“.

Управа Кооперативного Союзу Сокаль.

КЛОПОТИ „ІДЕОЛОГІЧНОГО“ ЖУРНАЛУ.

В останньому числі „Перемоги“ один з керівних співробітників того журналу якийсь п. І. Леміш не має іншого клопоту, як сепрегуювати статті „Діла“ відповідно до їх тем (що вважали робили би Дм. Паліва і „Перемога“, як би не УНДО і „Діло“: колиб одного дня сказали їм заперестати лаятись на УНДО і „Діло“ — вониж втратилиб хліб і радість життя!). Та „статистика“ виглядає так: у місяці серпні п. „Діло“ помістило на українські теми 6 вступних статей, на польські теми 3 статті, на міжнародні — 15 статей, з яких три статті були теж наголошені до українських питань. Пан Леміш подібно вичислює всі наголовки й дати та обурюється, як можна так багато писати на міжнародні теми (зокрема дуже не сподобався ш. авторіві стаття з приводу процесу й реєстрації віденських поліційців, — що свідчить дуже добре про „Діло“ й саме ту, хоч як сепрегуювальну і принагілану, статтю). Пан Леміш волиб би, щоби день у день кожна вступна стаття у щоденнику торкалася „домашніх справ“.

Шож, це річ смаку і коли п. Леміш стане „головним редактором“ власного щоденника, зможе без ніяких перешкод ту свою думку реалізувати. П. Дмитро Паліва певне не дозволив би йому цього робити, бож у числі „Перемоги“ з 15. липня 1934 друкував зовсім протилежні погляди п. Пакса, ніж ті, які у числі з 1. вересня висловлює п. Леміш. Тоді ми читали буквально:

„Люди у нас вже так глибоко врилися у свій мілкий політичний пісок, до того вкопалися у свої дрібні справи, проблеми, партійні конюнктури, сплетні, приязні і ненависті, до того забили собі світ дошками, що з купки свого піску не бачать тої світової-політичної дійсності, як вона довкола нас твориться і яка, якщо все це піде у нас так далі, — без нас і поза нами (всі підкреслення „Перемоги“ — Прим. Ред.) — рішить черговий раз про цілу нашу будучу долю чи не долю... Правдива політика, ота дійсна, істотна політика, яка завжди рішає і завжди буде рішати про буття або небуття націй, — це зовнішня політика...“

В липні п. Пакс із „Перемоги“ поручав займатися „загранічними“ темами, а у верес-

Зміна погоди
це загроза простуди
взьми впору

Можна дістати
у всіх аптеках.

ASPIRIN

3/16 1—3

Зїзд балканських королів.

Як повідомляють із Софії, після візиту югославської королівської пари в столиці Болгарії, заповідженої вже на найближчий час, має приїхати до Софії також румунський король Карло. У зв'язку з тими королівськими візитами та побоюючись небажаних політичних демонстрацій, болгарська влада переводить тепер нагінку на ріжні підсорілі елементи, щоби зробити їх нешкідливими. Торкається це перш усього комуністів і македонських комітаджів.

Криваві бійки з комуністами.

БАРСЕЛЬОНА 7. 9. ПАТ. Організація каталонських земельних власників скликала сходни з метою обговорити засоби боротьби з комуністичною пропагандою серед різних робітників та арендаторів. Підчас нарад вдерлося до сали 20 синдикалістів озброєних револьверами. Напасники розімали сходни, знищили обстановку і намагалися підпалити будинок.

П р и с л а й т е п е р е д п л а т у!

Совіти не дуже торгуються за східно-китайську залізницю.

НЮ ЙОРК, 20-го серпня. (Вл. кор.). Безіменна спеціальна каблеграма з Москви до „Ню Йорк Сан“ вичисляє совісно дати, коли то совітський уряд знижував ціну продажі східно-китайської залізниці, щоби хоч щось дістати за неї, але все даремне. Первісна ціна продажі була 250 мільйонів золотих рублів. Це було в червні 1933. року. А в червні 1934-го року Совіти хотіли за неї лиш 160 міль. рублів. Держава Манджу-Ро подала

первісну ціну 50 мільйонів єнів і агодом підняла її лиш до 120 міль. паперових єнів. У золотих рублях, це значить, що первісна оферта була лиш 20 міль., а остання 42 мільйонів. Але ця уступливість показалася зовсім даремною, бо як показується тепер, Японія готова забрати даром цю залізницю. Мабуть тому делегат Манджу-Ро таки залишив цілковито переговори ще 13-го серпня і поїхав до Токіо.

Арештування комуністів у Берліні.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Тайна поліція перевела численні ревізії в одній з ділянок Берліна. Арештували 50 осіб, підозрілих за комуністичну

діяльність. Кружляють погослови, що поліція вдалося відрити головний штаб комуністичної пропаганди.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ.

55

3 Українськими Січовими Стільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Справа складання рахунків. — Виїзд до Волині. — Непорозуміння між от. д-ром Шухевичем та от. Коссаком. — Зріст впливів і значіння от. Коссака.

Відповідно до моєї обіцянки з 1. XI, вивабрався я 5. листопада 1914 р. до Корчина, щоби відвідати стрільців, які, як говорено, там були. Одне вже їх там не застав, бо виїшли до Синевідська. Тоді поїхав я до Синевідська і там застав у дійсності всіх зібраних. Зіли ми спільний обід та на розмовах зійшов нам дуже приємно час. Щодо урядових справ, то я старався також обговорити справу складання рахунків.

Минув жовтень: у тім місяці роздавав я гроші на всі сторони: і до Горонди, і Коссакові, і Шухевичеві, і Волошинові, а надто й кожному сотникові, наскільки до мене зголосився. Не бракувало випадків, що й поодинокі четарі брали гроші, якщо були відділені від головних відділів. Про авізування тих грошей у дотичних відділів не було мови. Я уявляв собі, що всі пописиляють рахункові звідомлення із пограничних грошей на мої руки, і я тоді вишлю все разом до інтендантури військової команди. Пресин і сотники, щоби приглянулися, як роблять рахункові звідомлення по військово-вих відділах та в той спосіб зробили також у себе. Всі пообіцяли мені зайнятися зараз

тою справою. Одне минали цілі місяці, поодинокі люди попадали в полон, інші відходили до шпиталів, а рахунки все ще не були зложені. З того, що я бачив, було слідно, що старшинському корпусові живеться нестерпіше. Коссак згадав мені тоді вперше про рйтмайстра Фаркаша, який є командантом одного відділу кінноти, та заявляє себе великим приятелем українців. Хотів мене з ним конечно познайомити, але що вже була досить пізня пора, я мусів зректися того і повертатись у Сколе.

Це вже й були останні дні нашого побуту у Сколім. З дня на день були ми готові до виїзду, бо положення не тільки стало тяжке, але навіть небезпечне. Наша група трималася добре і, здається, могла триматися ще довго в той спосіб, але була висунена так далеко в порівнянні до сусідніх груп, що якби москалі виконали лиш сильний напір з боку, то мусілиб взяти нас всіх у полон. Прийшов приказ покинути ті становища і 6. чи 7. листопада виїхали ми до Волині.

8-го XI. вночі прийшли обі завізані з Горонди сотні і от. д-р Шухевич. Зробив він дуже гарно, бо хоч про нього не було згадки, виїхав із своїм курінем. З д-ром Шухевичем мав я дуже тяжку ситуацію. Він відразу застерігався, що рішучо не піде під прикази от. Коссака; він признавав лиш своє начальство, а зрештою уважав себе рівноправним із от. Коссаком. Те йшло становище мусів я признати, бо всю було в дійсності одиноко слушне. Хоч я його впевняв, що Коссак не виявив ніяких намірів обнимати над ним команду, він не лав себе успокоїти. Не бачучи іншого способу як по-

ладнати справу, дав я йому письмо до от. Коссака, де зазначив виразно, що от. д-р Шухевич є вповні самостійним курінем, бо згідно з організаційними постановами є самостійні курені, а не якесь одне тактичне тіло з кількох куренів. Розуміється, що вага того письма була дуже сумнівна. Його значіння залежало лиш від того, наскільки котра сторона хотіла прив'язувати вартість до моїх слів. У першій своїй листі Коссак не згадував нічого про це мое письмо, але нераз в устних заявах давав мені до пізнання, що таке ставлення справи, як мое, фальшиве і що мое становище вплинуло на д-ра Шухевича в той спосіб, що його не можна було ніяким способом собі підчинити.

В письмі з 11. XI. 1914 р., писанім в Аннабергу, згадав от. Коссак про декорації медалями хоробрости п-н Галечківної, Степанівної, Струхманчука та Носковського в присутності ген. Фляйшмана. Та найцікавіша річ та, що просив прислати йому Індишевського. Його ля би тут перебував на команданта трену і щоби мені вія рахунки. Саме ті самі потреби, для яких я вислав був 30. X. 1914 р. Індишевського, якого мені от. Коссак звернував...

Та не довго був спокій між обома отаманами. Вже 15. XI. 1914 р. писав от. Коссак, що „д-р Шухевич починає авантури, моїх приказів не слухає; я про це голову військової влади. Мені наказав п. полк. Лямезан команду над всіми стрільцями в полі, бо Ти хорий, а Шухевич цього не може знати.“ Для пояснення додаю, що я був так сильно переконаний про д-бру волю Коссака, що вже від мого побуту в Корчині став з ним бути на „ти“. Це навіть

Великий Театр год. 8-15
завтра год. 3-30

Мині! Сензаційна прем'єра Мині!
„Я переміг крізу“
Павла Вульпіуса.
Останній раз „Товариш“

Театр Різно-родностей год. 7-10

„Дівчата в одностроях“
рекорд успіху концерт гри.

Відпусти і наша підприємчивість.

У „Ділі“ з 27. серпня п. р. була в економічному огляді нотатка п. н. „Відпусти і наша підприємчивість“, у якій було висловлено побажання, щоб „Достава“ влаштувала свої кіоски на відпустах. А це в тій цілі, щоб протиставитись торговельній експансії всяких чужинців, які, використовують побожність нашого селянина, продають йому всякий хлам, що понижує наш церковний обряд.

При заперті стільця, здутті черева, надмірній kwasotі шлункового соку, болях голови, перенуденні, остраху, загальним злім самопочуванні і перевагом, загально ділаючи природна гірка вода **Franciszka-Józefa** дає легке випорожнення, звільняє організм від залишок у кишках і в багатьох випадках запобігає запаленні сліпої кишки. — Поручають її лікарі.

В справі українського шкільництва.

Пос. Великанович був 6. п. м. у міністра освіти Євдзевича і пропонував йому іменем Українського Клубу домагання в справі українського шкільництва. Конференція тривала довгий час.

Рада Ліги Націй радить.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. Сьогодні передполуднем почалася 81. сесія Ради Ліги Націй під проводом мін. Бенеша з участю мін. Барту, Бека, Ідена, Альолая та ін. Як звичайно насамперед було довіроче засідання. На ньому устійнили порядок сесії та затвердили кілька адміністративних справ. На прилюдному засіданні ради розглядали болівійсько-парагвайське непорозуміння, після чого наради відложили до завтра.

По широкому світі.

— Перський уряд відкликав свою кандидатуру на члена Ради Ліги Націй і підтримує кандидатуру Туреччини.

— На летовищі у Москві згорів більшовицький стратосферичний баллон. Жертв у людях не було. Летн до стратосфери на деякий час будуть припинені.

— У Глегові зударилися два особові поїзди. Паровози і три вагони обох поїздів знищені. Машиніст і палій вбиті, а 40 пасажирів ранені.

дехто із стрільців взяв мені за эле, але я не бачив причини, чому я не мав допустити з ним до такої інтимності. З того листу видно також, що Коссак зносився з органами військової влади і використовував це своє положення в тій цілі, щоб захопити владу в свої руки. Мушу зазначити, що в тім часі його вплив і значіння були незвичайно великі. В корпусі і в дивізії умів виробити собі своє місце, а з кап. Гавратом, шефом дивізійного штабу і властивим командантом дивізії лучили його близькі зв'язки.

Д-р Шухевич і ще певно дехто зі стрільців мусів от. Коссакові робити закиди, що він старається скинути мене зі стільця. Я сам щиро признаюся, що тоді я ані так не думав, ані перед ніким у той спосіб не висказувався, ані також не жалувался на це. Але що от. Коссак чув, що щось тут не в ладі, доказом цього цитуючий вже вгорі лист з 15. XI. 1914 р. Вказують на це отсі слова: „Д. К. дивізія припоручила мені Кундшафтердінст зі стрільцями та особами цивільними. Коли я видам перепустку лиш з відписом, патрулі і варті не пустять далше, тому казали мені звернутися до Тебе по печатку. Я це роблю з прикрістю, бо я так інтрикують між нами, а коли заберу печатку, скажуть щось гіршого. Прощу Тебе, суди як хоч — я поступаю чесно і роблю те, що мені приказують.“ Що я не судив от. Коссака, це чиста правда. У виданні печатки не бачив я ніякої небезпеки, а нащо в мене не було ніколи великих військових аспірацій і під цим оглядом я все і кожної хвилини був готов уступити такій людині, яка могла гідно зайняти головне місце. (Продовження буде.)

У відповідь на цю нотатку дістали ми а „Достава“ висношення, з якого виходить, що „Достава“ ніколи не відчиняла і не може відчиняти ніяких кіосків на відпустах. Це це для неї за кожна справа, а крім того вона все одно з приватними покупцями всякої ліхої гандити конкуренції на відпустах не витримає, бо наш богемський селянин не дивиться при виборі на якість, але на дешевість цього роду товару.

Сензаційне арештування у Варшаві.

Відгомін жирардівського скандалу.

ВАРШАВА, 7. 9. ПАТ. Вчора пополудні слідчий суддя Демант по кількохгодинній допиті приказав арештувати Генріха Потоцького. Потоцький був від кількох років головою акційного т-ва жирардівських закладів, а в останньому році головою Червоного Хреста. З управи жирардівських закладів уступив перед роком, а з головства Червоного Хреста перед кількома днями. Потоцького арештували з приводу жирардівської афери і закидають йому ті самі провини, що арештованим директором Вермешові і Каснові.

М'жнародний летунський турнір.

Дня 6. п. м. скінчилася перша половина міжнародного летунського турніру у Варшаві. Скінчилися технічні проби літаків, причому на 32 літаки перші три місяці здобули поляки, з яких кап. Баян досягнув 994 точок, Карпінський 954 і Плончинський 953, на четвертому місці знайшовся німець Зайдеман, на п'ятому німець Губріх і т. д.

В п'ятницю, 7. п. м. розпочалася друга, головна частина чаленджу — окружний лет понад Європу і північну Африку. Траєта лету має 9.527 км. і веде з Варшави понад Кенігсберг, Берлін, Кельн, Брюсель, Париж, Бордо, По, Мадрид, Севілью, Казабланку, Мекет-Сібі, Бель-Абес, Аальжир, Біскру, Туніс, Палермо, Неаполь, Рим, Риміні, Загреб, Відень, Брно, Прагу, Катовиці, Львів, Вільно і Варшаву. Лет має скінчитися осідком у Варшаві 15. п. м.

До старту стає 32 літаки, з того 12 німецьких, 11 польських, 5 італійських, 3 чехословацькі й один англійський. Кілька літаків відлучено від участі. Девно мають зробити коло 1.500 км. На загаль можна здобути практично коло 1.700 точок, а чого деякі польські і німецькі літаки мають уже поверх 900.

ОКРУЖНИЙ ЛЕТ РОЗПОЧАВСЯ.

ВАРШАВА, 7. 9. ПАТ. Сьогодні в 5 год. вистартували з Варшави літаки, що беруть участь в чаленджу. Літаки стартували групами по 3 машини. В першій групі знайшлися на основі льотування Карпінський, Андерле, Франке і Амбруз. В останній два німці і один італієць. Першим етапом лету є Кенігсберг, віддалений на 286 км. від Варшави. Летун на траєсі має перелітати над контрольними точками, скидати тигарцевий медальон і осідати на обов'язкових постах. Ночувати мають на летовищах, призначених заздалегідь.

КЕНІГСБЕРГ, 7. 6. ПАТ. Почавши від год. 6.10 осідали на тутешньому летовищі чаленджові літаки. Перший осів німець Франке, опісля Карпінський Амбруз, Ебергардт, Гедголд, Штайн, Бальцер і інші. Останній прилетіли італійські пілоти Кольомбо і Тессаре. Осідання 32 літаків відбулося гладко.

З Берліна прийшла до Кенігсберга вістка, що з причини несприятливих атмосферичних умов, дощу і густої мряги старт з Кенігсберга до Берліна заборонений. В год. 8.30 повідомлено з Берліна, що старт вільний, бо погода поправилася. В год. 9.36 почали стартувати до Берліна перші літаки Мораіка, Франке, Гройгера, Штайна і інших.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Дожидаючи прилету чаленджових літаків, на летовищі в Темпельгоф зібралися великі юрби народу. При вході на летовищі уставлено 4 великі шогли, на яких повішали прапори всіх 4 держав, що беруть участь у чаленджу.

НІМЦІ ПОПЕРЕДУ.

КЕЛЬН, 7. 9. ПАТ. В год. 14.05 осів тут німецький летун Мораік; в год. 14.28 Франке і Юнк, а в год. 14.43 Остерманн. В год. 14.54 Юнк відлетів до Брюсселі.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Перший прилетів на летовище в Темпельгоф німецький летун Фурман на БФ 108 в год. 11.42. Небаром прилетіли інші амагуни, числом 5, самі німці. До год. 12.00 прилетіло 12 амагунів, між ними на 4-му місці кап. Гедголд на ПЗЛ 26 в год. 12.13 і на 12-му Бальцер на ПЗЛ 26 в год. 12.15.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Німецький летун Штайн мусів осісти у Бісдорфі, 36 кілометрів від Берліна тому, що поспувався мотор.

Польський летун Карпінський осів у Катебрис над Одрою тому, що поспувався мотор на з'ливаю і магнес. Фабрика Шкода у Брешаві вислала негайно спеціальним літунм механіка зі складовими частинами.

НОВИНКИ

— Робітня футер Юліана Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, 1. пов. Тел. 5446. Приймає футра до переходу на літо. 1257-94.

— Приймаю адміністрації реальностей, Львів. Куркога 24.

— Взнаємо всіх товаришів адвокатів і плікантів негайно вписатися в наднаціональну Союзу Українських Адвокатів. Прочитати поданням персональних даних і потвердженням патрона, просимо пересилати на ім. м-ра Теодора Стефаніка, Львів, Підвалі 7. 3. пов. Рівночасно просимо також усіх тов. solventів права в організаційних шляхх еструватися в С. У. А. з поданням своїх персональних даних. — За секцією апікантів при С. У. А. М-р Т. Стефанік, Львів, Підвалі 7. 3. 268 2-2

— Студентські готові мундурки, мундур військового підготовки, як також саме точно приписові у великій виборі на склад найдешевше у фірмі А. Віттельс, Львів, Рутського 7, напроти катедри. Ціни значно знижені.

— Лікар-дентист Ірена Рибачек-Кисляк вернула і ординує у Львові, буд. Потоцького 48 партер від год. 9-11 і 4-6 попол. 125-87.

— Яка буде осінь цього року. Осінь з 1919 році має бути коротка і гарна, проте останній найдешевший сезон у Черчі триватиме аж до 1. жовтня. Гості, що вибираються туди, мають ще покористуватися повним літунм.

— Конгрес візантиністів. В Софії відбудеться в днях 9-16. вересня ц. р. IV. міжнародний конгрес візантиністів. В нарадах візьмуть участь учені кільканацяти держав. Україну заступатиме д-р І. Свенціцький, директор Національного Музею у Львові. Він виконає реферат про взаємовідносини України з Візантією в IX-XV вв.

— Нафта подешевіла на 20 проц. На основі порозуміння між міністерством промислу і торгівлі та більшими нафтовими рафінеріями з 10. вересня ц. р. буде обнижена ціна на Польщі складова ціна нафти на 20 проц. На складом того детальніша ціна нафти повинна бути обнижена найменше на 20 проц. замість 10 с. на літрі, а в більшому числі місцевості на більше ніж 20 проц. Щоб уможливити на значну редукцію ціни нафти, міністерство шляхів обнизило залізничні тарифи на перевезення і всіх нафтових продуктів на 25 проц.

— Мільон зол. на забезпечення перед повною Міністерство шляхів признало мільон зол. на забезпечення доріг і мостів перед повною. З цієї суми 300.000 зол. призначено на праці Дунайці і Рабі. До праць вжито військо і бровильні робітничі відділи.

— Хто виграв на льотерії? В нинішній доріжненія Держ. Клас. Льотерії впади виграни такі числа: 150.000 зол. на ч. 61369. 20.000 зол. на ч. 65301. 10.000 зол. на ч. 121611. 15.000 зол. на ч. 144020 29720. 10.000 зол. на ч. 33528 10763 5.000 зол. на ч. 4870 7450 17685 34335 4865 116467 140856 1431 72629. 2.000 зол. на ч. 158863 165803 574 2751 18474 18748 37921 41552 48441 53720 63845 64443 74488 114065 118501 122511 124771 138669 143346 149331 149802 154001 166354 169383. 1.000 зол. на ч. 5886 15262 16082 16392 22039 23321 29535 32715 47135 47401 48628 53857 58024 71625 73760 73992 74190 77972 86193 88493 93280 94765 104299 105769 111771 115154 115460 117754 120460 123406 125617 136597 137143 150860 153872 155401 32927 35788 167834 168197 169914 9171 10518 32927 12774 40950 45738 55188 64603 67328 69145 72085 74638 80523 86778 97051 99184 100197 116921 126112 125321 127494 136481 139501 143188 143552 144235 144437 154319 160596 160471 161584 161934.

